

LEBRIS

We know
books

Gelu Ungureanu

Dincoace de cuvinte

Referință critică de
ADRIAN ALUI GHEORGHE

București, 2022

Cuprins

PORNIRE.....	7
CATEDRALA CU CEAS	10
ÎMPĂRȚANIE	15
RĂSTIGNIRE.....	18
MOARTE BLAJINĂ.....	21
OARE?	24
PORTRET	27
POEZIA CEA MUTĂ.....	29
PROMETEU CEL NOU	32
A CONSTRUI ȘI ANTONIMUL SĂU	36
DE LA HIPOCRATE	
LA OFIȚERUL STĂRII CIVILE.....	39
TURNUL DE CONTROL	42
AI REȚINUT UN EV	45
UȘĂ DE BISERICĂ.....	47
SCURTĂ AVENTURĂ.....	50
VECINII	53
SCRISOARE.....	56
E ORA	59
CLIFE EXPIRATE	61
STRAJĂ.....	63
INCERTITUDINE.....	66
ÎȚI TRIMIT VORBĂ	68
TRECĂTOAREA	71

DEMOGRAFICĂ.....	74
PARIU	76
DECLARAȚIE PE PROPRIE RĂSPUNDERE.....	79
SFREDELITOARE ȘICANĂ.....	81
PREVIZIUNE.....	84
ÎNTOARCEREA ÎN NATURĂ	86
NE JUCĂM (de la plus la minus infinit)	89

PORNIRE

Diformă, ciudată ca un golf întors, atrage privirea spre petecul sidefat al orizontului ca pe un osândit mânat de Căinii Domnului pe ultimul drum: fereastra grotei cerșind neîncetat.

Niciun sfânt localnic, sau nu, viager sihastru al yetustei penumbre n-a reușit să modeleze acest contur. Mă întreb cât aş putea zăbovi aici, marcat pe de o parte de dorința răbdării, iar pe de alta, de îndoiala ce nu vrea să mă părăsească.

Invidie sau compătimire?

Ori, mai degrabă, o rătăcire cu nuanță înstrăinată? Caut prin faptele istoriei, poate găsesc ceva asemănător unui îndemn lăuntric, dar justificat de trăire; o mare parte din pornirile spre gura peșterii au fost atrase de asceza crudă, jertfă nedefinită. Încep a-mi face planuri cu gândul ecou:

Sfinte Andrei!

Sfinte Petru!

Sfinte Daniil Sihastrul!

Sfinte Daniil Pustnicul!...

Zadarnic îmi spun
cavaler al tenebrelor,
ostaș în retragere
din vechea cetate.

Ating în grabă obiecte apropiate
să-mi întăresc convingerile,
să nu cad
amăgit de împrejurări,
în transă;

când
imensa cupolă
își arogă paloarea
candelabrului
ascunzându-i orice urmă
de rază sclipitoare.

Între mine și
urbe simt un zeu;
îl cunosc:
este erou din lupta cu alți zei,
încă păstrează irisul
pe icoană –

LIBRIS

We know
books

împovărând-o cu bruma
stalactitelor
ce sărută la fiecare clipire
degete în sus rugătoare.

Cu voce scăzută și rugătoare, nea Zanfîr se apropie de gardul nostru, făcând cu mâna către bunica:

„Constandino, nu vrei tu să-l lași pe 'ăl mic să meargă cu mine la târg? Duc doi purcei la *Hala de Carne*; să am cu cine dondăni.”

Pe același ton (să nu audă mama), bunica aprobă, ceea ce pentru mine a fost o mare surpriză.

„Să-l aduci repede, pân' la prânz, altfel îi dai să mănânce!”

M-am echipat sumar – era printre primele zile de vacanță mare din anul 1962 – am urcat în grabă, așezându-mă pe capra căruței lângă nea Zanfîr.

La Pitești, în spatele *Halei de Carne*, era un loc viran, un fel de parcare pentru căruțe, presărată cu resturi de paie, fân și bălegar de la animale.

După ce a predat porcii, vecinul Zanfîr mă prinde de mână (era sprinten pentru vârsta lui) și urcăm iute treptele de ciment spre hală.

„Vrei să fim și noi orășeni oleacă?”, îmi zice, și pornim spre centrul orașului, exact când în jurul nostru s-a iscat o rumoare neînțeleasă. „Dărmă catedrala cu tancurile”, țipau câțiva copii, alergând încolo și-ncoace prin preajmă.

Să mergem și noi, zice vecinul, și pornirăm spre catedrala Sfântul Nicolae sau biserica cu ceas cum îi zicea lumea.

Printre oamenii buluciți de curiozitate și milițieni, am văzut imagini pe care nu mi le-am putut închipui la vârsta fragedă de 11 ani. Pe de altă parte, intrând direct într-o cu totul altă trăire, am parcurs senzații cutremurătoare. De una din turlele bisericii, erau legate cabluri puternice de care trăgea un tanc.

Bufnitura înfundată și praful iscat ne-au trimis parcă în altă lume, cuprinsă de blesteme și suspine.

„Săracu’ Dumnezeu, o fi apucat să iasă?”, îl aud pe nea Zanfîr, în timp ce căuta în buzunarul pantalonilor bufanți de dimie – a scos o pomneată care la un colț încă mai păstra lumânarea frântă (de la vreo înmormântare) și își șterse ochii prăfuiți și-nlăcrimați.

Mult mai târziu, am realizat ce s-a întâmplat cu Dumnezeu din biserică; nu s-a lăsat învins, a ieșit la timp și, fără să ne dăm seama, s-a ascuns în noi, în fiecare părtică din noi!